

Kardos Pál: Karvezetés III. Intonálás

Kardos Pál (1927-1978) karnagy, énektanár zeneakadémiai tanulmányait 1952-ben fejezte be. Előbb a Miskolci Zeneművészeti Szakiskola, majd a Szegedi Tanárképző Főiskola, végül a kecskeméti Kodály Iskola tanára lett. Tanári tevékenységének intézményeiben és városaiban kiváló kórusokat nevelt, melyekkel itthon és külföldön rendszeresen koncertezett, versenyeken vett részt. Karnagyi munkásságának elismeréseként 1972-ben Liszt Ferenc-díjat kapott. Jelentős kutatásokat végzett az énekkari intonáció és az akusztika területén.

„Kardos Pál írásai, úgy is mint szakmai munkájának, kísérletének hiteles dokumentumai, nagy népszerűségnek örvendenek az igényes interpretációra törekvő karvezetők, pedagógusok körében. Nem csoda; hiszen ha valaki egyszer megtapasztalta, hogy a felhőtlen kristálytisza hangzás milyen lelki, szellemi felüdülést jelent, akkor a továbbiakban annak felzengetésére összpontosítja napi munkásságát” – írja a kötet ajánlásában Szőnyi Erzsébet. S hogy Kardos Pál kórusnevelői, karvezető-pedagógusi tevékenységének hagyatéka ne csak azok számára legyen élő örökség, akik tanítványai lehettek, hanem legyen elérhető valamennyi igényes karvezető számára, a Kardos Pál Alapítvány 2017 tavaszán megújítva kiadta az először 1970-ben megjelent főiskolai jegyzetet.

A kötet történeti és aktuális, elméleti és gyakorlati jellegű is egyben. Történeti utalásai felvillantják a korábbi évszázadok kórusépítésének, a kórusok szólam-arányainak jellemzőit. A szerző részletesen foglalkozik a különböző típusú modern énekkarok felépítésének kérdéseivel, az alapvetően egységes, ugyanakkor differenciált hangzásra is képes kórus kialakításának szakmai feltételeivel. Tapasztalatain alapuló megállapításait a mai iskolai, valamint amatőr felnőtt és hivatásos énekkarok vezetői közvetlenül is hasznosíthatják a kórusépítés zenei és közösségteremtő munkájában.

A könyv gerincét Kardos Pál akusztikai kutatásainak közzététele alkotja. Az a tudományos munka, melyet az énekkari intonáció fizikai alapjait vizsgálva a szerző elvégzett, egyedülálló a gyakorló muzikusok, karvezetők körében. A pythagorasi rendszer ismertetése, a hangközök akusztikus és temperált alakjainak összehasonlítása, a pentaton és modális hangsorok belső hangközviszonyainak vizsgálata, a kromatika és az enharmónia akusztikai problémáinak értelmezése mind a jól megalapozott karvezetői szaktudást szolgáló elméleti ismeret.

A gyakorlati munkát pedig azok a kórusművészeti tanácsok segítik, melyeket Kardos Pál oly gazdagon leírt. Mindezt bőséges zenei példa segítségével tette: népdalok, kánonok, kórusművek részletei és Kodály *Énekeljünk tisztán!* kötetének gyakorlatai közvetlenül felhasználhatóak a napi énekkari munkában, az intonáció és a kiegyenlített kórushangzás fejlesztése érdekében.

A könyv megújított kiadásának szövegét Kardos Pálné áldozatos és rendkívül pontos munkával gondozta. Az ábrák és zenei részletek új grafikai megjelenítése pedig – az első kiadás óta oly sokat fejlődött technikai lehetőségek felhasználásával – Kardos Gábor szakértelmét és alaposságát dicséri. A kötet lektora, Rozgonyi Éva, valamint a Kardos Pál Alapítvány egykori tanítványi köre méltó módon ápolja mesterük emlékét: tevékenységük újabb, nagyszerű eredménye e szakkönyv megjelenése.

E sorok írójának megadott, hogy két utolsó gimnáziumi évében, a kecskeméti ének-zenei iskolában Kardos Pál volt az énektanára, és tagja lehetett az általa létrehozott, olykor naponta próbáló leánykarnak. Így fogékony korban részese lehetett annak az igényes kórus-nevelő munkának, melynek csak egy része volt a tiszta intonáció folyamatos fejlesztése.

A másik része, a művek gondosan megtervezett, a végsőkéig csiszolt hangzást célzó megtanítása, mely örök példaként szolgál bármilyen zenetanítási tevékenység folyamatában.

S a harmadik, mindezek eredményeként a kórusművek koncertpódiumon történő megszólaltatásában való részvétel, mely életre szóló élményt adott.

A kötet mindebből az eltanulhatót adja az olvasó kezébe, valamint a tudós-tanár-művész mintaadó igényességének példáját.

S. Szabó Márta

A kötetet kiadta a Kardos Pál Alapítvány, kapható a Rózsavölgyi és Társa Zeneműboltban és a Kodály Zoltán Zeneműbolt és Antikváriumban, ill. megrendelhető: Kardos Pál Alapítvány, 6720 Szeged, Deák Ferenc u. 4.